

Rozpatrzenie petycji - BKSP-144-IX-775/23);

– petycja w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251) w zakresie możliwości jednoczesnego pobierania emerytury z systemu zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych oraz powszechnego systemu emerytalnego (BKSP-144-IX-775/23);

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dzień dobry państwu. Otwieram 14. posiedzenie Komisji do Spraw Petycji. Bardzo proszę o zajęcie miejsc. Witam serdecznie wszystkich zaproszonych gości, członków naszej Komisji, państwa posłów. Bardzo się cieszę, że państwo nas dzisiaj tak licznie odwiedzili.

Przedstawiam porządek obrad. Uwaga, mamy drobną zmianę. W punkcie pierwszym zaczniemy punktu, który do tej pory był punktem trzecim – **rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie możliwości jednoczesnego pobierania emerytury z systemu zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych oraz powszechnego systemu emerytalnego**. Od tego zaczniemy. Potem w zasadzie wszystko już po kolei. Petycja w sprawie zmiany ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w zakresie jednostek pomocniczych gminy. Rozpatrzenie petycji w sprawie uchylecia art. 2 ust. 3 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego. Następnie rozpatrzenie petycji w sprawie wprowadzenia do Kodeksu pracy pojęcia „pracujący”. W punkcie piątym, rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie wydawania kart rowerowych. W punkcie szóstym, rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach w zakresie obowiązku umieszczania zawiadomienia o sposobie załatwienia petycji na stronie internetowej.

Czy wobec tych propozycji jest jakaś uwaga? Nie ma. Dziękuję bardzo. Przyjmujemy porządek obrad.

W związku z tym rozpoczynamy od rozpatrzenia petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie możliwości jednoczesnego pobierania emerytury z systemu zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych oraz powszechnego systemu emerytalnego. Petycję przedstawia pani poseł Katarzyna Mrzygłocka. Bardzo proszę.

Posel Izabela Katarzyna Mrzygłocka (KO):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Petycja została wniesiona przez osobę fizyczną. W przedmiotowej petycji zwrócono się z żądaniem zmiany, czyli nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w szczególności w zakresie zbiegu prawa do emerytury z zaopatrzenia społecznego i ubezpieczenia społecznego.

W opinii autora petycji **proponowana zmiana powinna między innymi zapewniać żołnierzom oraz wszystkim funkcjonariuszom służb mundurowych bez względu na datę urodzenia, a także przyjęcia do służby, naliczanie i pobieranie dodatkowej emerytury za pracę świadczoną po uzyskaniu tak zwanej emerytury mundurowej**. Muszę państwu powiedzieć, że wpłynęło i ciągle wpływają w tej sprawie petycje. Mamy też już nowe petycje, które w dalszym ciągu prac Komisji będą przedstawiane, ale dotyczą dokładnie tego samego

zagadnienia. W petycji zaproponowano zmianę przepisów dotyczących zmiany ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie zbiegu prawa do emerytury, zaopatrzenia społecznego i ubezpieczenia społecznego. Miałyby ona zapewniać żołnierzom oraz funkcjonariuszom służb mundurowych bez względu na datę urodzenia prawo do pobierania dodatkowej emerytury z systemu ubezpieczeń społecznych.

Petycja spełnia wszystkie warunki, które powinna spełniać i może być przez nas procedowana. Na wstępie tyle.

Myślę, że przedstawiciele służb wszystko nam tutaj jeszcze dopowiedzą, bo są w licznej obsadzie, mamy trzech ministrów.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Kto z państwa zechce zabrać pierwszy głos? Pan minister Szczepański, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Wiesław Szczepański:

Myślę, że wiodącym w tym zakresie będzie minister do spraw polityki społecznej. Ja z panem wiceministrem obrony narodowej być może uzupełnimy tę informację. Bardzo bym prosił, żeby pan minister Gajewski zabrał głos jako pierwszy, a potem pan minister Wziątek i ja kilkoma zdaniem odniesiemy się do tej kwestii.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sebastian Gajewski:

Bardzo dziękuję. Petycja dotyczy, tak jak wskazała pani przewodnicząca, zagadnienia, które pojawia się zarówno w petycjach kierowanych do sejmowej czy senackiej komisji petycji, jak również w wystąpieniach indywidualnych, kierowanych do wszystkich resortów, zarówno do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Obrony Narodowej jak i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jest to także stale przewijający się temat w interpelacjach i zapytaniach poselskich, zarówno w tej kadencji, jak i w poprzednich kadencjach.

Na czym polega istota problemu? Istota problemu sprowadza się do tego, że wśród funkcjonariuszy służb mundurowych, wśród żołnierzy zawodowych, którzy korzystają z zaopatrzenia emerytalno-rentowego przewidzianego dla tych grup zawodowych, można wyodrębnić takie dwie zasadnicze grupy według kryterium daty przyjęcia do służby. To znaczy, tych funkcjonariuszy, którzy służbę rozpoczynali od 1 stycznia 1999 r. i dalej oraz tych funkcjonariuszy, którzy służbę rozpoczynali przed 1 stycznia 1999 r. Na czym polega to zróżnicowanie i w jakim zakresie to zróżnicowanie występuje? Zróżnicowanie występuje w zakresie, po pierwsze, sposobu uwzględniania okresów składkowych i nieskładkowych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Po drugie, na ustanowieniu określonych reguł zbiegu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych –

mowa tutaj w szczególności o emeryturze. W przypadku funkcjonariuszy, którzy rozpoczynali służbę od 1 stycznia 1999 r., mamy zasadę pełnej odrębności obu systemów. To znaczy można nabyć emeryturę i tę emeryturę pobierać w obu systemach, zarówno emeryturę mundurową, czy to jest emerytura policyjna, czy wojskowa, jak również emeryturę powszechną. Wynika to z tego, że co do zasady do tych okresów, z których budowana jest podstawa wymiaru emerytury mundurowej, w stosunku do tej grupy funkcjonariuszy nie uwzględnia się okresów tak zwanej pracy cywilnej.

Natomiast inna sytuacja jest w przypadku funkcjonariuszy starszych, w znaczeniu tych, którzy rozpoczynali służbę przed 1 stycznia 1999 r., czyli przed reformą polskiego systemu emerytalnego. Ci funkcjonariusze mogą pobierać co do zasady jedną emeryturę i te tak zwane okresy pracy cywilnej, one podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu wysokości emerytury mundurowej, natomiast tylko w określonym zakresie, do maksymalnej podstawy wymiaru i według wskaźników zróżnicowanych za trzy lata przed służbą inaczej, za kolejne lata inaczej. Ponieważ osoby te podejmują aktywność zawodową, która wiąże się z podleganiem ubezpieczeniom społecznym po nabyciu prawa do emerytury mundurowej i odprowadzają składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, to ta grupa, nazwijmy ich starszych funkcjonariuszy, czuje się pokrzywdzona w takim znaczeniu, że część z nich nabywa prawo do emerytury powszechnej. To prawo jest ustalane i ustalana jest wysokość, a jednocześnie ze względu na obowiązujące reguły zbiegu, czyli art. 95a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ta emerytura powszechna jest z reguły zawieszona, bo ona jest po prostu niższa niż emerytura mundurowa. Było takie poczucie, że odprowadzano składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, a jednocześnie nie ma z tego żadnego zwrotu, ponieważ te okresy pracy cywilnej nie są uwzględniane do wymiaru emerytury, do wysokości emerytury mundurowej, to z jednej strony. Z drugiej strony, mimo nabycia prawa do emerytury powszechnej, osoby te takiej emerytury nie mogą pobierać ze względu na obowiązujące reguły zbiegu.

Zagadnienie to jest zagadnieniem złożonym zarówno od strony prawnej, jak i oczywiście od strony ekonomicznej. Ponieważ wszystkie rozstrzygnięcia, które podejmujemy w odniesieniu do systemu emerytalnego, czy jest to system powszechny, czy są to systemy szczególne, jak te, w których obecni są funkcjonariusze i żołnierze zawodowi, wiążą się z decyzjami ekonomicznymi, z wydatkami po stronie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w odniesieniu do systemu powszechnego czy budżetu państwa w stosunku do systemów szczególnych. Niemniej jednak my w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ten problem dostrzegamy. Dostrzegamy również jego złożoność i kierunkowo chcielibyśmy we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej, Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w zakresie funkcjonariuszy służby więziennej z Ministerstwem Sprawiedliwości, bo to jemu podlega biuro emerytalne służby więziennej, podjąć prace, które umożliwiłyby uwzględnienie w jakimś zakresie postulatów zgłaszanych przez środowiska mundurowe w taki sposób, ażeby to poczucie pokrzywdzenia związanego z wkładem tych osób do systemu powszechnego, którego następnie nie mogą one wyjąć, po prostu ograniczyć.

Chcę tu zastrzec, że możliwe są różne techniki legislacyjne osiągnięcia tego celu. Z jednej strony możliwa jest modyfikacja reguł zbiegu prawa do emerytury powszechnej i emerytury mundurowej. Jest to propozycja, która została wskazana w petycji. Istnieje też możliwość zmian już w ustawach zaopatrzeniowych, które by umożliwiały na przykład – mówię oczywiście potencjalnie – w większym stopniu uwzględnianie okresów pracy cywilnej w wysokości emerytury mundurowej. Jednak to są zagadnienia dosyć szczegółowe, które wymagają szczegółowej analizy prawnej i oczywiście finansowej, bo poruszamy się także w

przestrzeni wyznaczonej przez normy obowiązującej konstytucji, przez zasadę równości, zasadę sprawiedliwości społecznej oraz konstytucyjne prawo do zabezpieczenia społecznego, ale ze swojej strony, jako Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, deklarujemy zaangażowanie w takie prace i wszelki wkład we współpracy z pozostałymi resortami, które odpowiadają już za swoje grupy, które korzystają z zaopatrzenia emerytalno-rentowego.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Czy panowie ministrowie teraz zechcą? Pan minister Szczepański. Proszę.

Sekretarz stanu w MSWiA Wiesław Szczepański:

Znaczy, tak jak powiedział pan minister, deklarujemy pełną współpracę. Myślę, że niedługo powołamy też taki zespół roboczy, dlatego że musimy też ocenić jaka jest to grupa. Dlatego, że jeśli patrzemy na emerytów dzisiaj zarejestrowanych w Zakładzie Emerytalno-Rentowym MSWiA, to mamy ponad 61 000 emerytów powyżej 65. roku mężczyzn i około 13 500 kobiet. Nie wiemy ile z nich, jaki ma wiek, powiedzmy, ile pracowało w cywilu. W związku z tym, to wymaga rzeczywiście dużej ilości przeliczeń, a potem ewentualnie wyliczenia skutków finansowych, tak abyśmy mogli tę kwestię rozpatrzyć docelowo i przedstawić jakieś rozwiązania. **Wskazując na to, że w poprzedniej kadencji, w końcówce tej kadencji zostały złożone dwa projekty ustaw – wtedy Koalicji Obywatelskiej i Lewicy – które wychodziły naprzeciw oczekiwaniom tego środowiska. Oczywiście miały problem z wyliczeniem skutków finansowych. Teraz musimy to po prostu wyliczyć, tak aby Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i budżet po prostu mógł to ewentualnie zaplanować do rozwiązań roku następnego.**

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Pan minister Wziątek, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Stanisław Czesław Wziątek:

Szanowna pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, szanowni państwo, sądzę, że najważniejszym dzisiaj wnioskiem płynącym z zaprezentowanej petycji jest twierdzenie przedstawicieli trzech resortów, a za chwilę pewnie dołączy do tego resort czwarty, resort sprawiedliwości, że jesteśmy gotowi do tego, aby podjąć działania, które mogą zmienić aktualny stan prawny i uwzględnić oczekiwania środowiska żołnierzy i funkcjonariuszy.

Najistotniejszym w tym względzie jest fakt, że to oczekiwanie wyrażane było od wielu lat i niestety nie zostało uwzględnione, a mówi ono przede wszystkim o tym, że jedna grupa byłych żołnierzy i funkcjonariuszy może otrzymywać emeryturę zarówno wypracowaną w ramach służby, jak i emeryturę, którą sobie wypracowali na cywilnym rynku pracy. Druga grupa może otrzymywać tylko i wyłącznie jedną emeryturę, mundurową albo tą, którą sami wybiorą, używając właściwie takich argumentów, które uważają dla siebie za najwłaściwsze. Istotą rzeczy jest to, co powiedzieliśmy i co podnosi środowisko żołnierzy i funkcjonariuszy, że jest to nierówne traktowanie podmiotów, nierówne traktowanie osób.

Przychylamy się do potrzeby nowych opracowań i nowych regulacji prawnych w tym zakresie. Nie jesteśmy dzisiaj przygotowani do tego, żeby określić to co najistotniejsze, a

mianowicie skalę problemu. Możemy powiedzieć o tym, ile jest takich osób, które mogłyby z tego skorzystać, ale nie jesteśmy w stanie określić, ile tych osób rzeczywiście będzie korzystało. Przekłada się to na zobowiązania finansowe, które muszą być zaakceptowane oczywiście przez stronę rządową. Natomiast na pewno dzisiaj chcielibyśmy, aby wybrzmiała gotowość przedstawicieli resortów do tego, aby zająć się problemem i przygotować jeszcze w tym roku wszystkie rozwiązania legislacyjne, które być może doprowadzą do tego, aby przed zakończeniem roku 2024 taka ustawa mogła być przyjęta. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję. To bardzo ważna deklaracja. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos w tej sprawie? Nie widzę. Myślę, że do wypracowania dobrego rozwiązania trzeba poprosić jeszcze pozostałe resorty, finanse przede wszystkim. Jednak, jeśli jest taka deklaracja ze strony rządu, to już bardzo dobrze wróży.

Zwracam się teraz do pani poseł sprawozdawcy, jaka jest rekomendacja dla naszej Komisji?

Posel Izabela Katarzyna Mrzygłocka (KO):

Proponowałabym, żebyśmy przygotowali w tej sprawie dezyderat do premiera. Dlatego, że to zagadnienie obejmuje kilka resortów. Natomiast deklaracja i gotowość bardzo cieszy, bo chyba wszyscy się zgadzamy, że tutaj powinny być zmiany i nie ma tutaj wątpliwości. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Czy wobec takiej deklaracji, że występujemy z dezyderatem do Prezesa Rady Ministrów jest sprzeciw? Nie ma. Dziękuję bardzo. Na tym etapie kończymy dezyderatem. Dziękuję pięknie.